

**ฐานพลังอำนาจที่เกษตรกรอำเภอไชยและชัย
ในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของผู้ได้บังคับบัญชา
ในจังหวัด เชียงใหม่**

รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทมพล
ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร
คณะธุรกิจการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างฐานพลังอำนาจที่เกษตรกรอำเภอไชยในการบริหารงานและชัยในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือเจ้าพนักงานการเกษตรและเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ฐานพลังอำนาจของเกษตรกรอำเภอไชย และชัยในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของผู้ได้บังคับบัญชา ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุโดยเฉลี่ย 35 ปี เจ้าพนักงานการเกษตรส่วนมากเป็นเพศชาย ส่วนเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรเป็นเพศหญิงทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีภูมิลำเนาเกิดในจังหวัดเชียงใหม่และได้สมรสแล้ว นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการเกษตร หรือเทียบเท่าในสาขาวิชาเอกส่งเสริมการเกษตร

ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ให้ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ และมีอายุราชการเฉลี่ย 11 ปี ในปัจจุบันผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นข้าราชการระดับ 4 และมีรายได้เฉลี่ย 135,936 บาทต่อปีต่อครอบครัว นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมหรือดูงานด้านการส่งเสริมการเกษตรหรือเคหกิจเกษตรตั้งแต่ ปี 2532 จนถึงปัจจุบัน และผู้เคยได้รับการฝึกอบรมหรือดูงานเกือบทั้งหมดนั้นมักจะได้รับการฝึกอบรมหรือดูงานภายในประเทศ

สำหรับฐานหลังอำนาจที่เกษตรอำเภอใช้ในการบริหารงานตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล ผลวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าเกษตรอำเภอใช้อำนาจอ้างอิง, อำนาจในการให้รางวัลและ อำนาจในฐานะผู้เชี่ยวชาญใน "ระดับมาก" ส่วนอำนาจหน้าที่นี้ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าเกษตรอำเภอใช้ ใน "ระดับปานกลาง" นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าเกษตรอำเภอใช้อำนาจบังคับใน "ระดับน้อย" เท่านั้น

นอกจากนี้ผลวิจัยเกี่ยวกับกำลังขวัญในการปฏิบัติงานหรือความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีกำลังขวัญหรือความพึงพอใจในด้านความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสม, วัตถุประสงค์และนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร, งานที่ปฏิบัติ, ความสัมพันธ์อัน ดีระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับเกษตรอำเภอ, ความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานและเกษตรกร, การ ได้รับความยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน, สถานการณ์ของงานที่ปฏิบัติ, และการได้รับความไว้วางใจ จากเกษตรอำเภอใน "ระดับมาก", ส่วนความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษาต่อและการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งนี้ผู้ให้ข้อมูลระบุว่ากำลังขวัญหรือความพึงพอใจใน "ระดับปานกลาง"

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างฐานหลังอำนาจที่เกษตรอำเภอใช้ในการบริหารงานและขวัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชานั้น ผลการวิเคราะห์พบว่าขวัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ฐานหลังอำนาจของเกษตร อำเภอ 3 ฐานหลังอำนาจ คือ ฐานอำนาจในการให้รางวัล ($r=.436$); ฐานอำนาจผู้เชี่ยวชาญ ($r=.357$) และฐานอำนาจอ้างอิง ($r=.356$) ส่วนฐานอำนาจบังคับนั้นผลการวิเคราะห์พบว่ามีความสัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่เป็นลบในทางลบ ($r=-.159$) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการทำนายขวัญในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า การใช้ฐานหลังอำนาจด้านการให้รางวัลของเกษตรอำเภอมีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน แต่สามารถ ทำนายขวัญในการปฏิบัติงานได้เพียงร้อยละ 19 ($R^2=.109$) เท่านั้น

**Subordinates' Perception Concerning Bases
of Power Used by Kaset Amphurs and
Their Working Morale in Chiangmai Province.**

Dr. Nunchai Thanupon
Department of Agricultural Extension
Faculty of Agricultural Business
Maejo Institute of Agricultural Technology.
Chiangmai 50290

ABSTRACT

The objective of this research is to study the bases of power used by Kaset Amphurs and subordinates' working morale as perceived by the subordinates in Chiangmai province. This research was gathered from information supplied by 200 respondents (agricultural officers and home economists). The tool for data collection was the questionnaires handed out asking for their perception concerning the use of Kaset Amphurs' power and their working morale. The raw data has been processed in the Statistical Package for the Social Science (SPSS).

The result has shown that the respondents averaged 35 years of age. Most of the agricultural officers tended to be male, while the home economists were female. In addition, almost all of them were buddhists and married. Their educational level was a bachelor's degree or the equivalence in the field of agricultural extension.

The social and economical characteristics were as follows: most of the respondents lived in the northern region and served as

government officers for at least 11 years. Their averaged income received annually was approximately at 135,936 Baht per family unit. The respondents, moreover, have gained experiences domestically in agricultural training on home economics and agricultural extension, surveys from 1990 to the present time.

According to the respondents' perception, the concept of the use of Kaset Amphurs' power pointed out that Kaset Amphurs had made use of reference, reward and expert power in their level rather than authority power. Furthermore, the respondents also perceived Kaset Amphurs had used less coercive power on this level.

Working morale or satisfaction upon their work. Most of the respondents were satisfied with security in leading a happy life. They had a "high" level of working morale or satisfaction on the following aspects : objectives and policy of Agricultural Extension Department; their own jobs; good relationship between themselves and Kaset Amphurs ; good relationship among themselves, colleagues, and farmers; being recognized by colleagues; working situations; and being trusted by Kaset Amphurs. However, their satisfaction upon further study opportunity and job promotion was at a "moderate" level.

Four out of five bases of power used by kaset Amphurs were found to have significant relationship with the subordinates' working morale. There were reward power ($r=.436$), expert power ($r=.357$) and reference power ($r=.336$). Moreover, coercive power was found to have negative relationship in the subordinates' working morale.

From the analysis of variables necessary for the prediction of working morale of the subordinates, only make use of reward power by Kaset Amphurs was found to have the predictability of 19 percent.